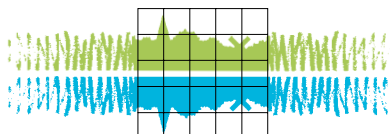

Landschap in Zuid-Holland

*Aantrekkelijk wonen in een mooi landschap:
dat doen we samen*

Landschapsbeheer Zuid-Holland

Streekeigen landschapselementen zorgen voor herkenbaarheid en afwisseling in het landschap. In Zuid-Holland kennen de duin- en kuststreek, het deltagebied en het veenweidegebied ieder hun eigen ecologische, landschapelijke en cultuurhistorische elementen. Enkele voorbeelden zijn elementen als rijen knotbomen, schurverlingen en geriefbosjes: ze zijn samen met andere elementen beeldbepalend en karakteristiek voor hun eigen streek. Voor de beleving en het welzijn van bewoners van Zuid-Holland, maar ook voor fietsers en wandelaars is het belangrijk dat de omgeving bestaat uit een landschap met eigen karakteristieken. Om ervoor te zorgen dat dit landschap niet verdwijnt, is gerichte aandacht voor streekeigen inrichting van de eigen woonomgeving noodzakelijk.

Wonen in het buitengebied

Rust, ruimte, authenticiteit. Het zijn begrippen die duizenden mensen uit steden en dorpen ertoe verleiden om een boerderij of huis met erf en soms ook nog een extra stuk land te kopen in het buitengebied. En terecht, want het landschap is er vaak mooi.

Alle buitenlui samen hebben bij elkaar veel grond. De inrichting van deze gronden speelt een steeds belangrijker rol in het leefmilieu van mens en dier. We hebben een verantwoordelijkheid en de vraag is, "wat doen we ermee?".

In de praktijk valt het niet altijd mee: want wat moet ik met achterstallig onderhoud? En hoe leg ik een vogelbosje, een boomgaard, een bloemenweide of een poel aan? Welke soorten heggen zijn er in Zuid-Holland? Wat zijn de subsidiemogelijkheden? Wat doe ik met dat stuk grasland? Hoe pas ik een paardenbak goed in het landschap?

Hulp bij de inrichting van uw erf

Ieder erf heeft wel een bijzonder element, of in het verleden gehad: een haag langs een hoogstamboomgaard, een bomenrij langs de oprijlaan, een fraai

Een streekeigen erf heeft meerwaarde voor u én het landschap

Wij bieden u de kennis en vaardigheden. We kunnen u helpen bij aanleg en onderhoud, maar ook kunnen we u op weg helpen het allemaal zelf te doen.

Maak gebruik van de landschapselementen die al eeuwen op uw erf voorkomen, zoals de boomgaard, knotbomen of hakhoutbosjes. We kunnen u helpen bij de aanplant van inheems en streekeigen plantmateriaal. Dit geeft meer soortenrijkdom.

Behoud of versterk de oorspronkelijke structuur van uw erf en het land door bestaande elementen een nieuwe functie te geven of te combineren met streekeigen beplanting.

ijzeren hek, een rij oude knotbomen of een bijzondere landschappelijke inpassing van de gehele boerderij. U kunt zelf veel doen aan het beheer en onderhoud en daarbij ondersteunen wij u graag. Op uw verzoek komt een medewerker van Landschapsbeheer Zuid-Holland bij u op bezoek om uw erf en uw wensen in beeld te brengen. Vervolgens bieden we advies op maat. Bijvoorbeeld over de aanplanting van streekeigen plantmateriaal of het onderhoud van een hoogstamboomgaard.

Tips en adviezen

- Voor u aan de slag gaat, verdiep u in het karakter van de plek of streek; vraag eerst advies over materiaalgebruik, keuze van technieken en streekeigen tradities.
- Voorkom te veel onderhoud. Maak een arbeidsintensief deel bij de woning en extensiveer het overige deel.
- Creëer een natuurlijke overgang van uw erf naar omringend landelijk gebied, door middel van een heg, of houtwal in plaats van een schutting.
- Waar we als mens een stap terug doen, creëren we ruimte voor vogels, vlinders en andere diersoorten. Het vergroot de beleving van een plek.
- Leef eerst een seizoen op de plek; maak intussen een plan.

Geef dieren een logische plek op uw erf. Was de poel vanouds een drinkpoel voor het vee, vandaag de dag wilt u misschien het water behouden vanwege de waterdieren zoals de kikkers en kamsalamanders. Voor dieren en planten die in de streek voorkomen, kan een erf en de verdere omgeving veel betekenen.

Interview met de familie Sturm - Strijen

'De Peerdegaerd' van Nel en dochter Hèlen Sturm is een landgoed waar perenbomen sinds 1915 het beeld bepalen. Sinds de aankoop in 1977 is het erf flink aangepakt. Mien Ruys ontwierp in de aanwezige boomgaard een grote wandeltuin, compleet met rozentuin en een natuurlijke vijver. In 2004 zijn de weilanden grotendeels omzoomd met knotwilgen, de boomgaard is ingeboet en her en der zijn takkenrillen en struiken aangeplant voor insecten en kleine dieren. Komend jaar wordt de moestuin in ere hersteld en de brug over de vijver gerestaureerd

Hèlen Sturm: "De paarden, 25 Friezen en een stel bejaarde pony's, zijn de hoofdbewoners. Volgend jaar willen we hier ook Friese dekhengsten beschikbaar stellen. De paarden lopen gewoon tussen de fruitbomen. Zolang er gras is, komen ze niet aan de bomen zelf. Zelfs van ons houten hekwerk blijven ze af".

Interview met erfadviseur Christel

Tijdens mijn werk bezoek ik veel mooie erven en gebieden en ontmoet ik allerlei verschillende mensen. Het mooie aan mijn werk vind ik dat je advies op maat kunt geven. Advies dat aansluit bij de wensen van bewoners. Hiermee kan ik mensen verder helpen en dat is dan terug te zien in het landschap. Dat vind ik geweldig! Over het algemeen reageren bewoners erg positief op onze ondersteuning. In overleg kijken we hoe een erf landschappelijk kan worden ingericht, waarbij vaak bewustwording van het landschap ontstaat. Dit brengt vaak enthousiaste reacties teweeg.

Wat kan Landschapsbeheer Zuid-Holland voor u betekenen?

Erfadvies: inrichting- en beplantingsadviezen op uw erf.

Beheeradvies: een deskundige manier beheren van landschapselementen, denk aan knotbomen, hoogstamfruitbomen, hagen, poelen etcetera.

Cursussen: zoals streekeigen erf, hoogstamfruitbomen snoeien, veilig werken.

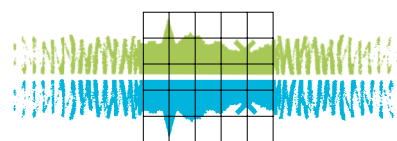
Subsidieadvies: uw mogelijkheden voor aanleg-, onderhoud- en herstel-subsidies.

Wet en regelgeving: wat kan er op het erf. Zijn er beperkende regels en plannen, waarmee je rekening moet houden?

Voor meer informatie over Landschapbeheer Zuid-Holland, een overzicht van ons actuele cursusaanbod of voor het maken van een afspraak kunt u contact opnemen via telefoonnummer 0182-683 666, info@landschapsbeheerzuidholland.nl of kijk op www.landschapsbeheerzuidholland.nl

Landschapsbeheer Zuid-Holland spant zich in voor de bescherming en instandhouding van het karakteristieke landschap en haar cultuurhistorie. In nauwe samenwerking met de bewoners van de provincie Zuid-Holland zorgen we voor het landschap en voor de planten en dieren die daarin thuishoren. Wij hebben geen eigen natuurterreinen, maar realiseren onze doelstellingen op grond van particulieren, boeren en overheden. Landschapsbeheer Zuid-Holland maakt deel uit van het samenwerkingsverband Landschapsbeheer Nederland.

Ons motto is: landschapsbeheer, dat doen we samen

Landschapsbeheer Zuid-Holland

leplan 35
2742 ZG Waddinxveen

telefoon: 0182 - 683 666
info@landschapsbeheerzuidholland.nl
www.landschapsbeheerzuidholland.nl

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit